

Grönstrukturutredning för DP Kilsgatan

Maja Moberg, Therese Montelius
Park- och naturförvaltningen
2022-07-12

Sammanfattning

Nåbarhet till park och naturområden

Tillgång till bostadsnära park

Planområdet kommer efter utbyggnad av Bergslagsparken (ca år 2027) eventuellt ha tillgång till en bostadsnära park inom 300 m från planområdet om Götaledens överdäckning utformas med hänsyn till att överbygga barriärer. Dock är Bergslagsparken hård belastad av samtliga detaljplaner i Centralenområdet och fler parker behöver tillkomma för att uppfylla behovet av parker och grönytor av hög kvalitet och robusthet. Eftersom det både är en kortare sträcka och en tillgängligare koppling till Kajstråket så bör detaljplanen bidra till att realisera Kajparken (utpekad i målbild 2040 för Centralenområdet) för att på ett tydligt sätt uppfylla målvärdet för bostadsnära park.

Tillgång till stadsdelspark

Planområdet har tillgång till stadsdelsparken Trädgårdsföreningen inom 1000 m och kopplingarna för fotgängare kommer att förbättras i takt med stadsutvecklingen. Planområdet uppfyller således målvärdet för tillgång till stadsdelspark.

Nåbarhet till lekplatser

Det finns idag inga lekplatser inom 500 m från planområdet, och inga nya lekplatser planeras för närvarande inom detaljplanen eller i dess närområde. Planområdet uppfyller därför inte målvärdet avseende lekplatser. Dock innehåller detaljplanen inga bostäder vilket påverkar kraven att uppfylla målvärdet för tillgång till lekplatser.

Om Kajparken inom målbild 2040 för Centralenområdet kan realiseras kan troligtvis en lekplats planeras i anslutning till denna vilket skulle innebära att detaljplanen på sikt kan uppfylla målvärdet för nåbarhet till lekplatser, oavsett bostadsinnehåll.

Tillgång till offentlig friyta

Inom detaljplanen för Kilsgatan ingår ingen allmän plats och detaljplanen bidrar därför inte till att öka andelen offentligt tillgänglig friyta i Centralenområdet. Detaljplanen uppfyller därmed inte målvärdet för andel tillgänglig friyta.

Förslag på strategi

Målvärdet 15% offentlig friyta i Centralenområdet uppnås inte med hjälp av detaljplan för Kilsgatan, de planer som hittills pågår eller är färdigställda. Fler friytor behöver tillskapas, och framförallt gröna friytor i form av parker, men behovet kan inte lösas genom en enskild detaljplan. Dock bör varje detaljplan i Centralenområdet i den mån det är möjligt bidra till att fler friytor kan tillskapas inom Centralenområdet. Det är den sammanlagda planeringen av Centralenområdet som helhet som behöver bidra till att fler parker och friytor skapas, för att målvärdena avseende tillgång på park och andelen offentlig friyta ska kunna uppnås för hela Centralenområdet. Framförallt behöver fler gröna friytor tillskapas för att nå upp till målvärdet 5% av total markyta.

Eftersom friytan behöver öka och alla projekt i området måste bidra med någon del, behöver således även denna detaljplan bidra till att höja andelen tillgänglig friyta genom att bekosta åtgärder utanför planområdet, förslagsvis genom att ekonomiskt bidra till att realisera Kajparken utpekad inom målbild 2040. Att planen bidrar till att realisera Kajparken bidrar också till att detaljplanen på sikt tydligare kan uppfylla målvärdet avseende tillgång till bostadsnära park, samtidigt som mer högkvalitativa parkområden kan upprätthållas.

Föreslagen strategi för detaljplanen

Nyttja

- **Om möjligt Bergslagsparken (bostadsnära park)**
- **Trädgårdsföreningen (stadsdelspark)**

Utveckla (utanför planområdet)

- **Bidra till att kajstråket / Kajparken kan utvecklas som bostadsnära park och offentlig friyta**

Tillskapa (inom planområdet)

- **Gröna värden och vegetation inom övriga ytor**

Andelen träd och vegetation behöver öka inom Centralenområdet av en rad orsaker. Framförallt för att kunna erbjuda ekosystemtjänster såsom vattenhantering, klimatreglering och bidra till en mänsklig skala. Genom att arbeta med gröna stråk och länkar även på platser som i sig inte kan räknas som friytor (ex. gata) kan miljön bidra till att det blir enklare att röra sig mellan parker, platser och målpunkter.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Bakgrund	6
Utredningens syfte	6
Utredningens innehåll	6
Övergripande grönstruktur - nulägesbeskrivning	8
Centralenområdet	8
Befintlig grönstruktur	9
Offentlig friyta	10
Detaljplanens påverkan	14
Planområdets grönstruktur - nulägesbeskrivning	16
Befintlig grönstruktur inom och i närheten av planområdet	16
Nåbarhet till park och naturområden	17
Planområdets grönstruktur - efter 2027	19
Tillkommande grönstruktur inom och i närheten av planområdet	19
Nåbarhet till park och naturområden	20
Planområdets grönstruktur - målbild 2040	22
Tillkommande grönstruktur inom och i närheten av planområdet	22
Nåbarhet till park och naturområden	23
Detaljplanens påverkan på offentlig friyta	25

Slutsatser	27
Förslag på strategi	28
Ytterligare utredningar	30
Bilaga: Planeringsförutsättningar	31

Bakgrund

Utredningens syfte

Grönstrukturutredningen är en områdesspecifik utredning inom program eller planarbete. Syftet med utredningen är att så tidigt som möjligt i planeringsprocessen sammanställa befintliga värden, brister, behov och möjligheter kopplat till grönstrukturen och den tänkta förändringen i det aktuella området. Detta för att informationen ska kunna komma in i rätt skede och kunna hanteras inom ramen för planprocessen. Utredningen berör framförallt mark planlagd eller förvaltd som allmän plats park eller allmän plats natur.

Utgångspunkten i utredningen är de mål och strategier för grönstrukturen och dess värden som finns beskrivna i *Grönstrategi för en tät och grön stad* (2014), *Park- naturförvaltningens riktlinje för lekplatser* (2019) och ny översiktsplan för Göteborg Stad (2022). Indikatorn för offentlig friyta från Stadsbyggnadskontorets verktyg *Indikatorer för god gestaltad livsmiljö* är en annan utgångspunkt i analyserna. Grönstrukturutredningen ska:

- Beskriva grönstrukturens kvaliteter och brister inom det aktuella området utifrån Stadens eller förvaltningens mål och riktvärden i styrande dokument.
- Analysera hur föreslagen planering kan komma att påverka befintlig grönstruktur i det aktuella området.
- Ringa in om det finns behov att utveckla grönstrukturen – och om möjligt ange en strategi för detta – i det aktuella området för att Stadens eller förvaltningens mål ska uppnås.

Utredningens innehåll

I utredningen görs en beskrivning av grönstrukturens befintliga värden – både sociala och ekologiska – och dess roll i den gröna infrastrukturen. Fokus för analyserna i utredningen är dock de sociala värdena. Befintliga ekologiska värden beskrivs utifrån rådande kunskapsläge och där det finns särskilt behov av fördjupad kunskap beskrivs det.

I grönstrukturutredningen analyseras vidare **andelen offentlig friyta** i det aktuella området. Andel offentlig friyta är en indikator som mäter ett områdes kapacitet för förtätning på ett sätt som även ger förutsättningar för att bevara och utveckla ekologiska och sociala värden. Rekommendationen om minst 15% offentlig friyta är en inriktning för park- och naturförvaltningen och en av indikatorerna i stadsbyggnadskontorets verktyg för arbete med god gestaltad livsmiljö. Siffran används som utgångspunkt i analysen för friytetillgång.

För att säkerställa att park- och naturområden finns nära göteborgare och besökare finns riktvärden kopplat till bostadsnära park eller naturområde samt stadsdelspark. Dessa är beskrivna i Grönstrategin för Göteborg (2014) och i förslaget för ny översiktsplan. Hur väl riktvärdena uppnås i det aktuella området beskrivs i en **nåbarhetsanalys**. I analysen finns även en fördjupning som beskriver hur stor del av park- och naturområdena som är tillgängliga eller delvis tillgängliga för att ge en bild av dess användbarhet idag.

För att i planeringen lägga särskilt fokus på barnperspektivet finns Park- och naturförvaltningens riktlinje för lekplatser som sätter barnen i fokus. Med utgångspunkt i dess riktvärden görs en **analys av lekplatserna** i det aktuella området.

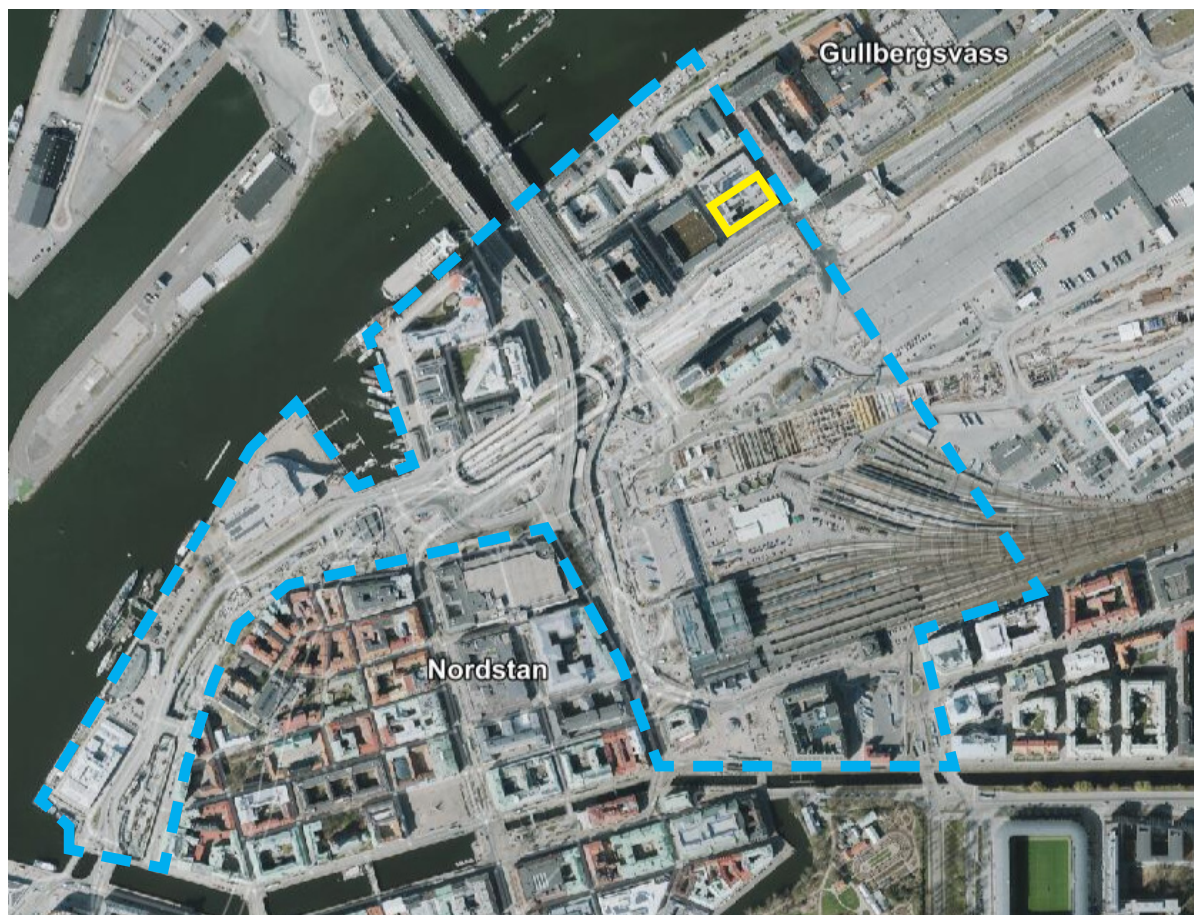
Förutom ovan nämnda analyser redogör grönstrukturutredningen även för behov och potential i **den sammanhängande grönstrukturen** genom åtgärder i det aktuella området. Det kan handla om vilka gröna eller blågröna stråk som är viktiga att värna eller kopplingar som det finns behov av att utveckla.

Med utgångspunkt i den befintliga situationen och analyserna bedöms planförslagets påverkan på grönstrukturen. Bedömningen mynnar (i de fall vi ser det möjligt att hantera det inom ramen för programmet/planen) i **förslag för strategi** för det aktuella området.

Läs mer om dokumenten och de riktvärden som är underlag för analyserna i bilagan sist i utredningen.

Övergripande grönstruktur

Nulägesbeskrivning

Centralenområdet. Blå linje utgör avgränsningen för huvudprogramområdet, och därmed även avgränsning för analysområdet kallat "Centralenområdet". Gul linje markerar ungefärligt planområde för detaljplan Kilsgatan.

Centralenområdet

Planområdet för Kilsgatan ligger i den östra delen av Centralenområdet i Göteborg, ett av huvudprogramområdena inom stadsutvecklingsprojektet Älvstaden. Centralenområdet är under kraftig omvandling då flera stora infrastrukturprojekt just nu byggs ut i området, och en framtida stadsutveckling planeras utifrån färdigställandet av dessa projekt. Området utgörs idag till stor del av infrastruktur såsom gator, tunnlar, broar, viadukter och av- och påfarter. På grund av sin roll i staden som centralt kärnområde, och innehåll i form av Centralstation och större målpunkter, finns även ett visst inslag av allmän plats i form av torgytor. Området innehåller idag mest verksamheter av olika slag och en mindre mängd boende.

Flödena är stora då området är ett besöksmål för både göteborgare och besökare utifrån, då det innehåller flera stora målpunkter.

Befintlig grönstruktur

Förekomsten av befintlig grönstruktur är idag minimal i Centralenområdet, då hela området är under kraftig omvandling. Den befintliga grönskan i området begränsas till enstaka trädrader och rester av tidigare grönytor i anslutning till infrastruktur. Viss grönska i form av träd och planteringar finns i begränsad omfattning på de publika torgytor som finns i anslutning till Centralstationen. Flertalet befintliga träd som tidigare fanns i området är temporärt flyttade under tiden för Västlänkens utbyggnad i området. Ett antal av dessa träd kommer troligtvis flyttas tillbaka till området efter 2027, men då med en ny placering efter den framtida stadsstrukturen.

Centralenområdet saknar helt tillgång på lekplatser. Närmsta anordnade lekplats finns i Trädgårdsföreningen, som tillsammans med Kungsparksstråket också är närmsta tillgängliga stadsdelspark för Centralenområdet (nås inom 200-1000 m).

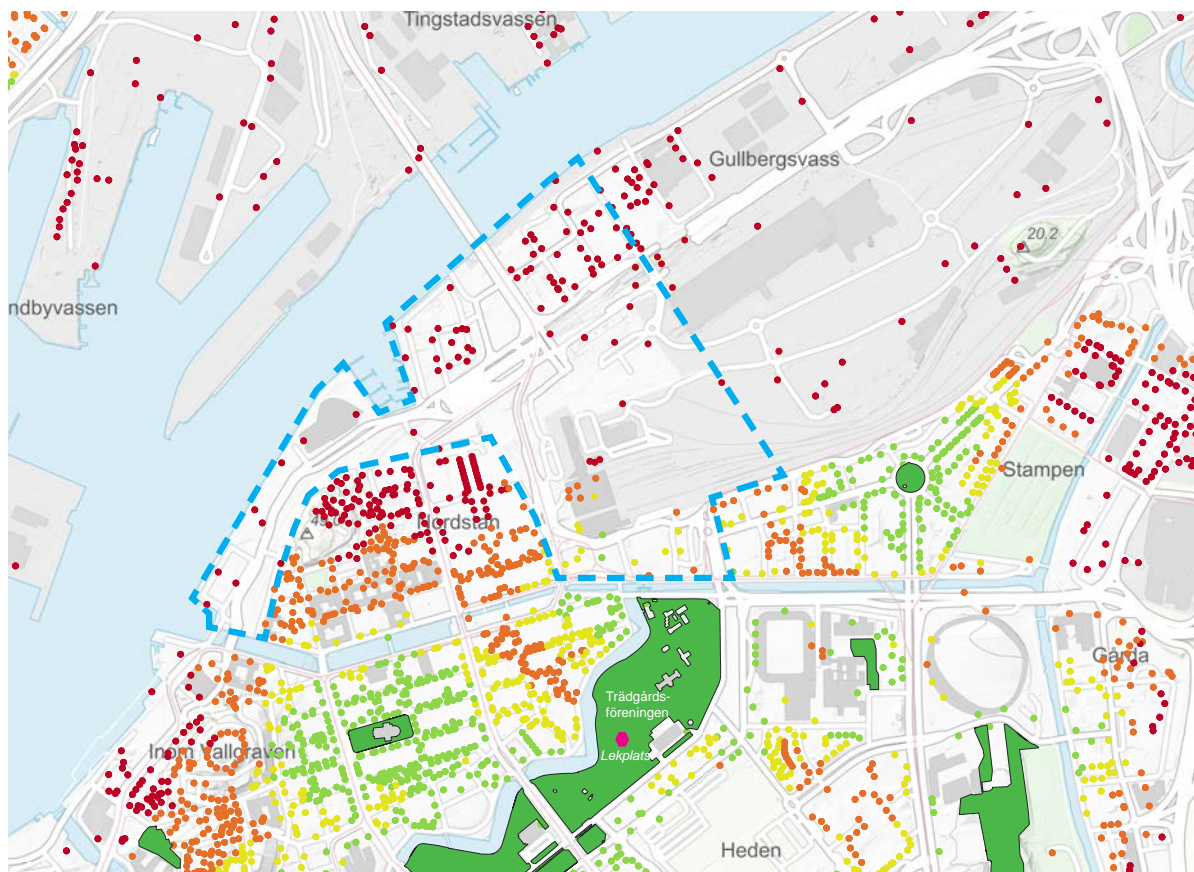
Utöver dessa ytor finns ett begränsat grönstråk med genomgående cykel- och gångbana längs med Göta älv öster om Hisingsbron. På grund av flera större barriärer upplevs dock detta grönstråk inte som särskilt tillgängligt.

Tillgång till bostadsnära park

Enligt *Grönstrategi för en tät och grön stad* (2014) ska alla boende och verksamma i ett område ha tillgång till en bostadsnära park på minst 0,2 ha inom 300 m. I Centralenområdet uppfylls inte detta målvärde. Analysen nedan visar att det idag inte finns någon parkyta inom området som uppfyller kraven för en bostadsnära park, och att det därför är brist på tillgång till bostadsnära park i hela Centralenområdet.

Tillgång till stadsdelspark

Enligt *Grönstrategi för en tät och grön stad* (2014) ska alla boende och verksamma i ett område ha tillgång till en stadsdelspark på minst 2 ha inom 1000 m. Centralenområdets närmsta stadsdelspark är Trädgårdsföreningen/Kungsparksstråket. Denna park nås inom stora delar av Centralenområdet inom 1000 meter. Målvärdet avseende tillgång till stadsdelspark uppfylls därmed till största del.

Nåbarhetsanalys - befintlig situation. Place syntax-analys över tillgång till bostadsnära park inom 300 meters gångavstånd från adresspunkter. Grönmarkerade ytor utgör bostadsnära parker och stadsdelsparker. Punkter utgör adresskoordinater (både bostäder och verksamheter).

Gröna punkter markerar tillgång till park inom 300 m, röda punkter markerar ej tillgång till park inom 300 m. Gula och orange punkter markerar viss brist, men kan påverkas genom vilken väg som väljs för att nå en park.

Befintliga barriärer i form av större vägar/trafikleder och topografiska element ingår i analysen och påverkar tillgången till park då den räknar det faktiska gångavståndet, ej avståndet fågelvägen.

Blå markering visar Centralenområdets avgränsning.

Offentlig friyta

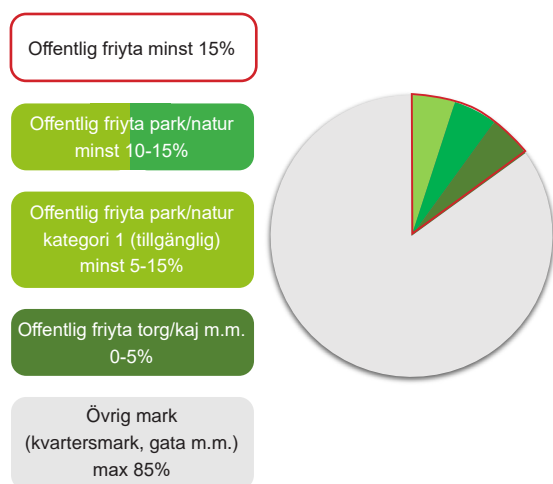
Centralenområdet saknar på grund av sin karaktär som infrastrukturdominerat område gröna parkmiljöer i stor utsträckning, men innehåller en del offentliga friytor i form av torg och kajer. Dessa friytor kan bistå med sociala och rekreativa värden, såsom att erbjuda sociotopvärden såsom mötesplats, promenad och vila. Dock bidrar denna typ av friytor i mindre utsträckning till ekologiska värden, då dessa ytor i regel är hårdgjorda och innehåller begränsad mängd vegetation eller innehåll som kan bistå med ekosystemtjänster.

Ett målvärde för andelen offentlig friyta i ett område är 15% av den totala markarealen. Rekommendationen om minst 15% offentlig friyta är en inriktning för park- och naturförvaltningen och en av indikatorerna i stadsbyggnadskontorets verktyg för arbete med god gestaltad livsmiljö. Analysen av tillgång på offentlig friyta omfattar här all planlagd offentlig friyta belägen på allmän plats, oavsett förvaltare. Till friytor räknas icke-trafikala ytor i form av natur, park, torg, kaj och gångfartsområden.

Målvärdena för friyretillgång är enligt principen:

Offentlig friyta (alla typer sammanlagt)	minst 15%
Offentlig friyta (park/natur)	10-15%
Offentlig friyta (torg/kaj m.m)	0-5%
Övrig mark (kvartersmark, gata m.m)	max 85%

Offentlig friyta enligt park- och naturförvaltningens inriktning

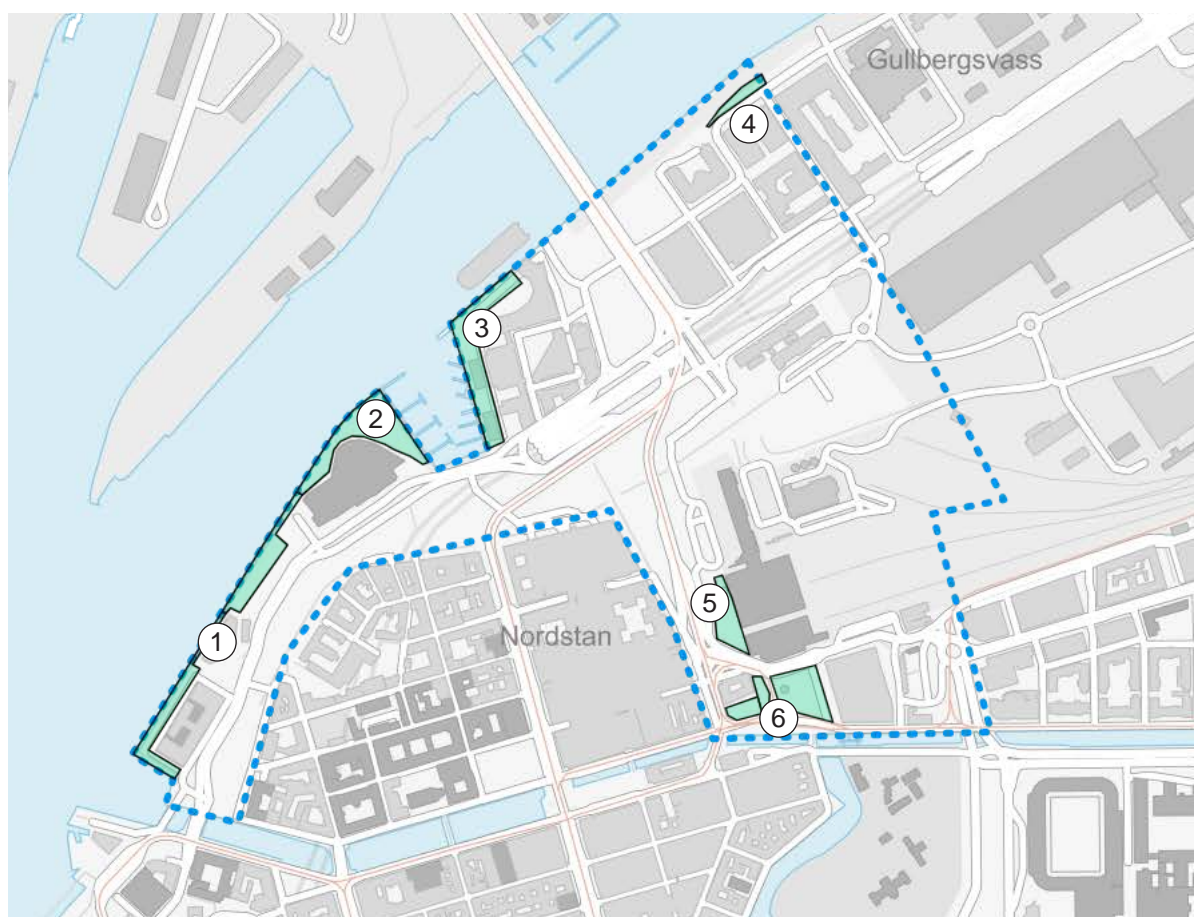
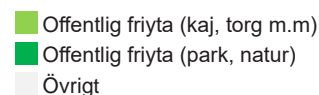
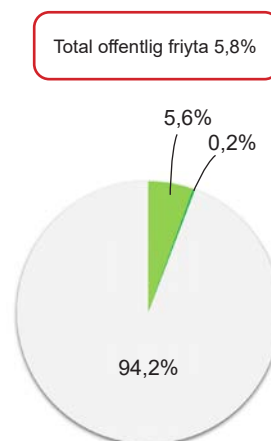

Andel offentlig friyta i Centralenområdet idag

Utredningsområdet når idag inte upp till riktvärdet 15% offentlig friyta, och framförallt inte till riktvärdet om minst 5% tillgänglig grön friyta (park).

Idag upptar offentlig friyta sammanlagt 5,6% av den totala markytan i utredningsområdet. Huvudsakligen består friytan av hårdgjorda ytor såsom torg och kajer. Bara 0,2% av den totala ytan utgörs av tillgänglig grön friyta (grönstråk längs Gullbergs kaj).

94,4% av den totala markytan upptas av övrig markanvändning, såsom bebyggelse, gator, trafikområden, privatägda platser eller otillgängliga ruderata ytor.

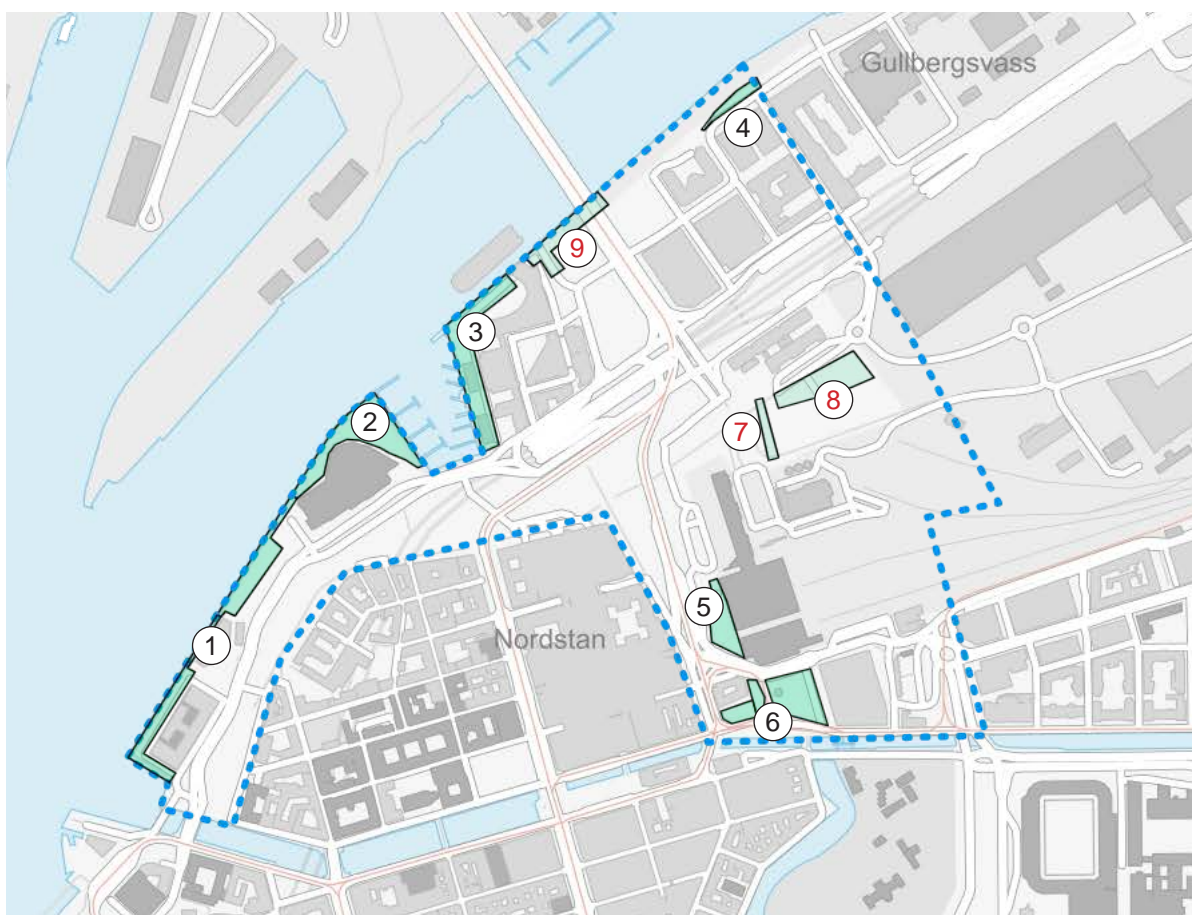
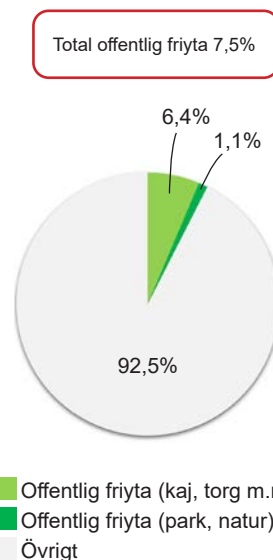
Befintlig planlagd och utbyggd offentlig plats fri från trafik (park, natur, torg, kaj):

PLATS	STORLEK	PLATS	STORLEK
1. Packhuskajen	ca 7200 m ²	4. Grönstråk Gullbergskaj	ca 1100 m ²
2. Jussi Björlings plats	ca 6700 m ²	5. Nils Ericssonsplatsen	ca 2500 m ²
3. Lilla Bommens kajtorg	ca 6800 m ²	6. Drottningtorget	ca 6000 m ²

Centralenområdet, total markyta inom avgränsning ca 523 000 m²

I Centralenområdet finns även ett antal planlagda, men ännu ej utbyggda friytor. Om dessa läggs till i ekvationen blir tillgången på offentlig friyta sammanlagt 7,3% av den totala markytan i utredningsområdet. Fortfarande består friytan huvudsakligen av hårdgjorda ytor såsom torg och kajer. Med tillkomsten av Bergslagsparken ökar andelen grön friyta till att utgöra 1% av den totala markytan.

92,7% av den totala markytan upptas fortfarande av övrig markanvändning, såsom bebyggelse, gator, trafikområden, kvartersmark eller otillgängliga avspärrade ytor.

Befintlig planlagd (utbyggd + ej utbyggd) offentlig plats fri från trafik (park, natur, torg, kaj):

PLATS	STORLEK	PLATS	STORLEK
1. Packhuskajen	ca 7200 m ²	6. Drottningtorget	ca 6000 m ²
2. Jussi Björlings plats	ca 6700 m ²	7. Västra stationstorget	ca 1100 m ²
3. Lilla Bommens kajtorg	ca 6800 m ²	8. Bergslagsparken	ca 4600 m ²
4. Grönstråk Gullbergskaj	ca 1100 m ²	9. Torgyta under Hisingsbron	ca 3300 m ²
5. Nils Ericssonsplatsen	ca 2500 m ²		

Centralenområdet, total markyta inom avgränsning ca 523 000 m²

Detaljplanens påverkan

Detaljplanens syfte

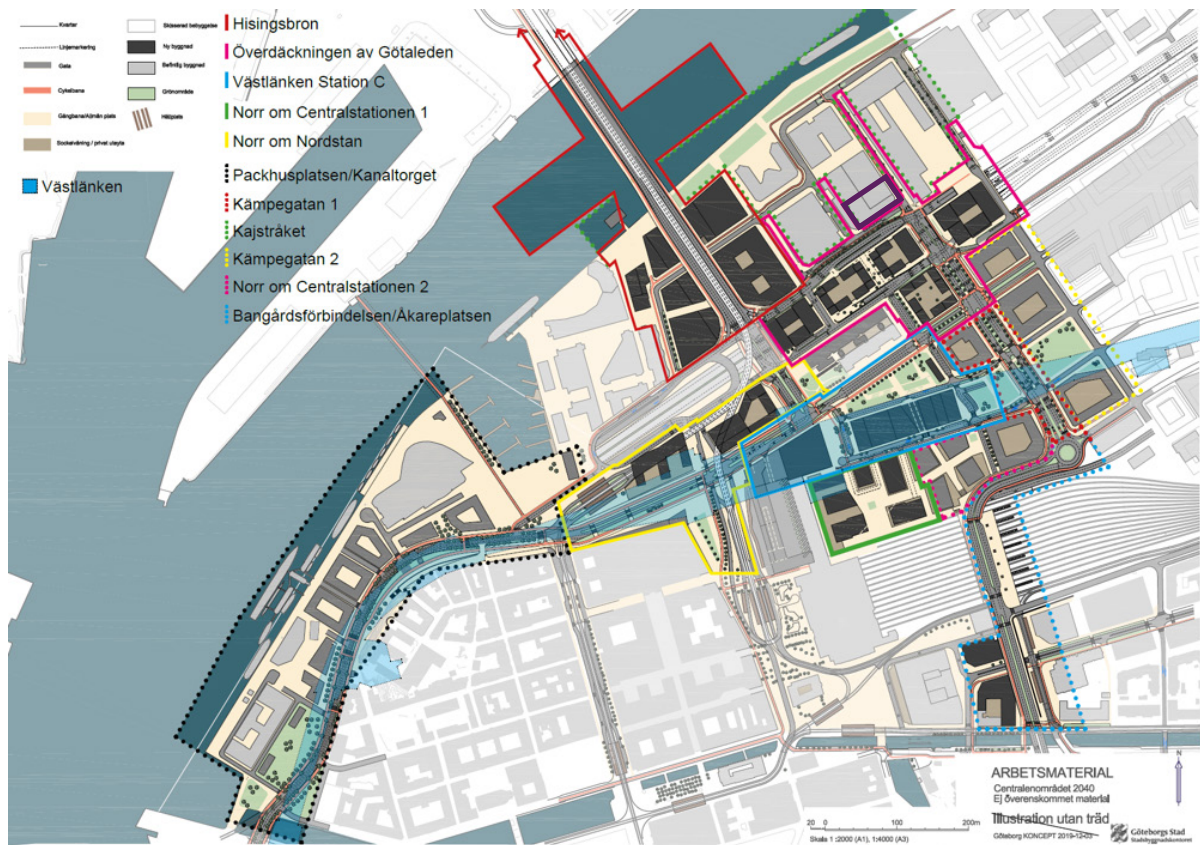
Projektet syftar till att pröva möjligheten för ny bebyggelse, med 10–12 våningar, innehållande kontors- och/eller hotellverksamhet. Att pröva möjligheten för inslag av studentbostäder bör studeras i planarbetet. Dessutom ska möjligheten att bevara den befintliga äldre byggnaden inom kvarteret ses över. Detaljplanen omfattar ingen allmän plats.

Detaljplanens sammanhang

Detaljplaneområdet är beläget i Centralenområdet, ett av huvudprogramområdena inom Älvstaden. Det är ett område under stor omvandling. Öst, väst och söder om planområdet pågår både utbyggnad av antagna detaljplaner (projekt Västlänken, detaljplan Västlänken station Centralen) samt aktiv planläggning (detaljplaner för Norr om Nordstan, Götaledens överdäckning, Region City samt Kämpegatan). I närheten av planområdet ligger kommande stadsutvecklingsområde för Gullbergsvass. Planområdet och dess sammanhang kommer därmed vara under kraftig omvandling fram till 2040, där stadsutvecklingsprogrammet för Centralenområdet illustrerar en målbild för området 2040-2070.

Detaljplanens påverkan

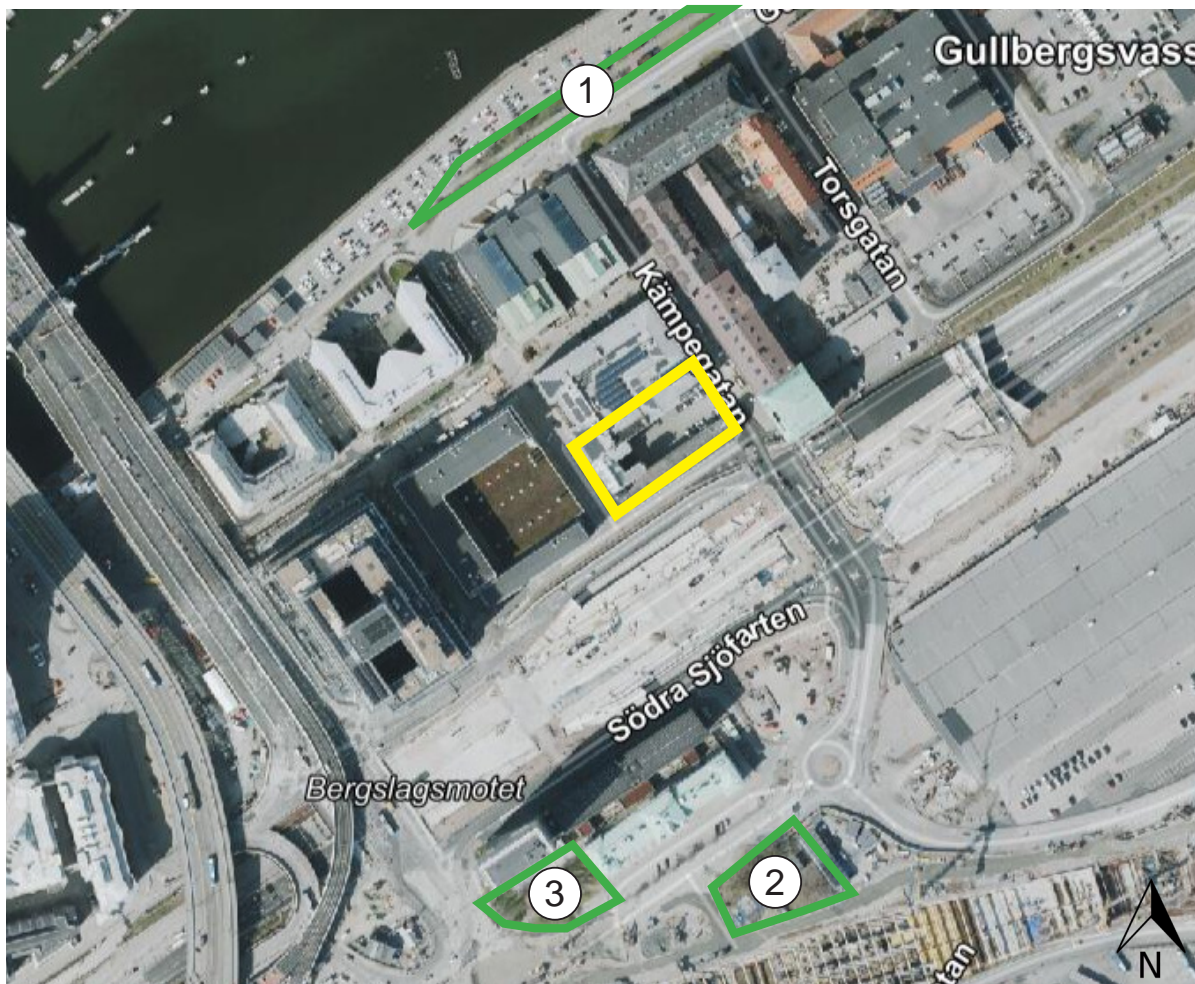
Eftersom detaljplanen troligtvis kommer att innehålla kategoribostäder och verksamheter skapar planen behov av tillgång på parkytor och offentliga friytor inom 300 m. Då all mark inom planområdet bebyggs och/eller hårdgörs skapar detaljplanen även behov av gröna ytor och vegetation som kan bistå med ekosystemtjänster såsom fördröjning och rening av dagvatten. På grund av sitt sammanhang kan detaljplanen till viss del förlita sig på anläggningar som planeras utanför planområdet, snarare än att tillgodose samtliga behov inom den enskilda detaljplanen. Dock behöver detaljplanen i den utsträckning det är möjligt bidra till att utveckla rekreativa friytor utanför planområdet för att detaljplanen ska anses leva upp till de riktvärden som finns för tillgång till park, samt andel offentlig friyta. Se vidare analyser för resonemang och föreslagen strategi för detaljplanearbetet.

Översikt över pågående projekt i Centralenområdet. Underlag strukturplan för Centralenområdet ca 2040, från stadsutvecklingsprogram för Centralenområdet 3.0 (under framtagande 2022). Ungefärligt planområde för DP Kilsgratan markerat i lila.

Planområdets grönstruktur

Nulägesbeskrivning

Gul linje markerar ungefärligt planområde för detaljplan Kilsgatan.

1. Befintligt grönt stråk med gång- och cykelbana längs Gullbergs kaj.
2. Rest av tidigare grönyta med uppvuxna träd, ingår i planlagd allmän plats park kallad "Bergslagsparken". Används f.n. som upplagsområde för Västlänken. Beräknas byggas ut efter 2026.
3. Rest av tidigare stationspark tillhörande Bergslagsbanans stationshus. Ligger på kvartersmark.

Befintlig grönstruktur inom och i närheten av planområdet

Inom planområdet för Kilsgatan finns idag ingen befintlig grönska. Närmsta befintliga grönska finns i ett grönt stråk med gräsytor och uppvuxna träd som löper längs med Gullbergs kaj. Inom gröntstråket finns en gång- och cykelbana.

Söder om planområdet finns också en grönyta med ett antal uppvuxna träd, som för närvarande används som upplagsyta för

Västlänken. Denna yta ingår i en planlagd park som ännu ej är utbyggd, kallad "Bergslagsparken". Bergslagsparken ska efter utbyggnad bli en bostadsnära park på ca 0,4 ha.

I anslutning till Regionens hus söder om planområdet finns även en rest av den tidigare stationsparken tillhörande Bergslagsbanans stationshus, som idag en del av Regionens hus fastighet.

Parkområdet ligger inom kvartersmark och räknas därför inte som en bostadsnära park, även om den bidrar till upplevelsen av stadsrummet och även tillhandahåller ekosystemtjänster för området.

Nåbarhet till park och naturområden

Enligt riktvärden i Grönstrategi för en tät och grön stad (2014) och förslag till ny översiktsplan för Göteborg ska alla stadens invånare ha maximalt 300 meters gångavstånd till en bostadsnära park eller naturområde som är minst 0,2 ha stort, utan att behöva korsa en större barriär. Likaså ska det finnas en större park eller naturområde med en variation av sociala funktioner och ekosystemtjänster inom 1000 meter från bostaden. Dessa stadsdelsparker ska vara minst 2 ha stora.

Tillgång till bostadsnära park

Enligt *Grönstrategi för en tät och grön stad* (2014) ska alla boende och verksamma i ett område ha tillgång till en bostadsnära park på minst 0,2 ha inom 300 m. Planområdet uppfyller idag inte detta målvärde utifrån tillgång till befintlig grönstruktur, då det inte finns någon grön miljö som uppfyller kriterierna för en bostadsnära park i området.

Tillgång till stadsdelspark

Enligt *Grönstrategi för en tät och grön stad* (2014) ska alla boende och verksamma i ett område ha tillgång till en stadsdelspark på minst 2 ha inom 1000 m. Från planområdet idag nås Trädgårdsföreningen som närmsta stadsdelspark inom ca 1000 meters gångväg. Planområdet uppfyller således målvärdena för tillgång till stadsdelspark, även om befintliga kopplingar kan förbättras avsevärt med fokus på fotgängare, och målvärdet uppnås med mycket liten marginal.

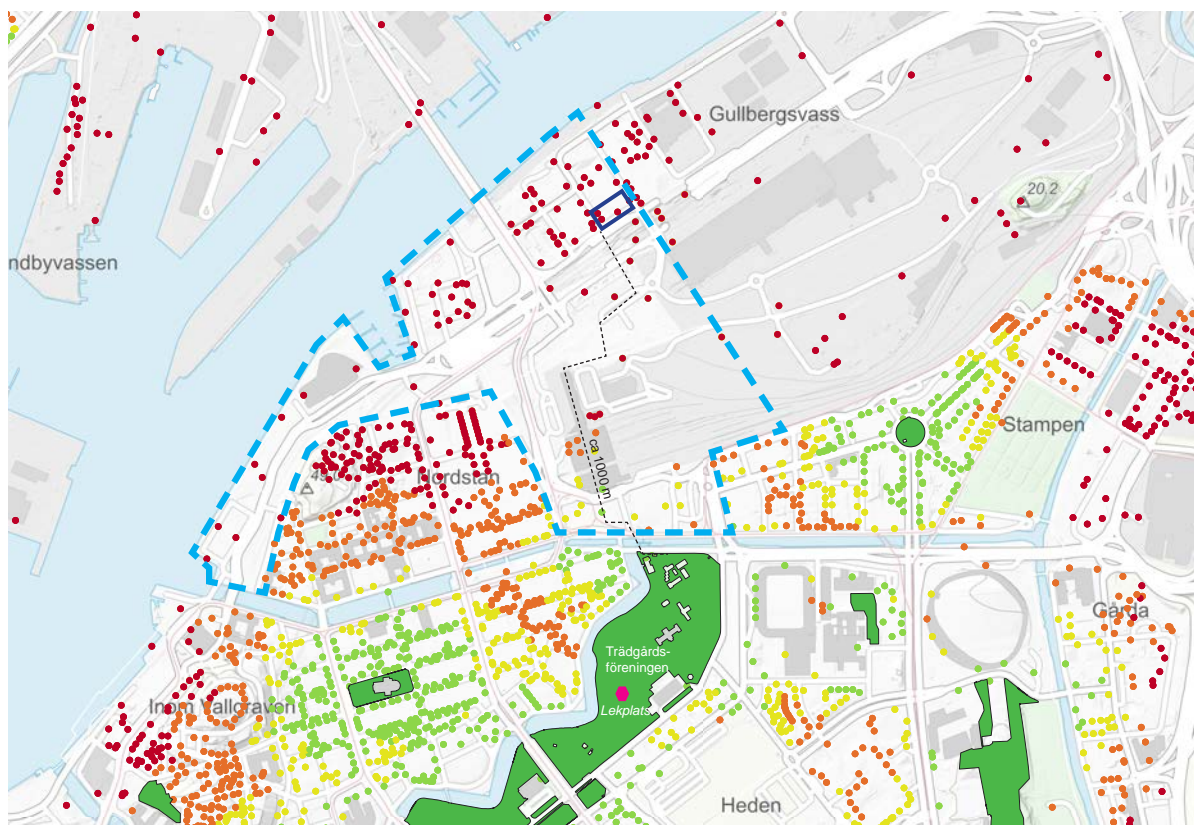
Nåbarhet till lekplatser

Enligt park- och naturförvaltningens Riktlinje för lekplatser (2019)

bör alla göteborgare ha tillgång till en mindre områdeslekplats inom 500 meters gångavstånd från bostaden utan att behöva korsa en större barriär. Likaså bör det finnas en större stadsdelslekplats inom 1000 meters gångavstånd från bostaden.

Planområdet uppfyller idag inte dessa målvärden då närmsta tillgängliga lekplats finns mer än 1000 meter bort, och som dessutom kräver att man rör sig genom en mycket trafikerad miljö med flera barriärer.

Eftersom planområdet idag innehåller varken bostäder eller verksamheter så har det hittills inte varit lämpligt eller önskvärt att förlägga lekplatser i området. Omgivningen är infrastrukturdominerad och det saknas säkra platser för barn i hela närområdet.

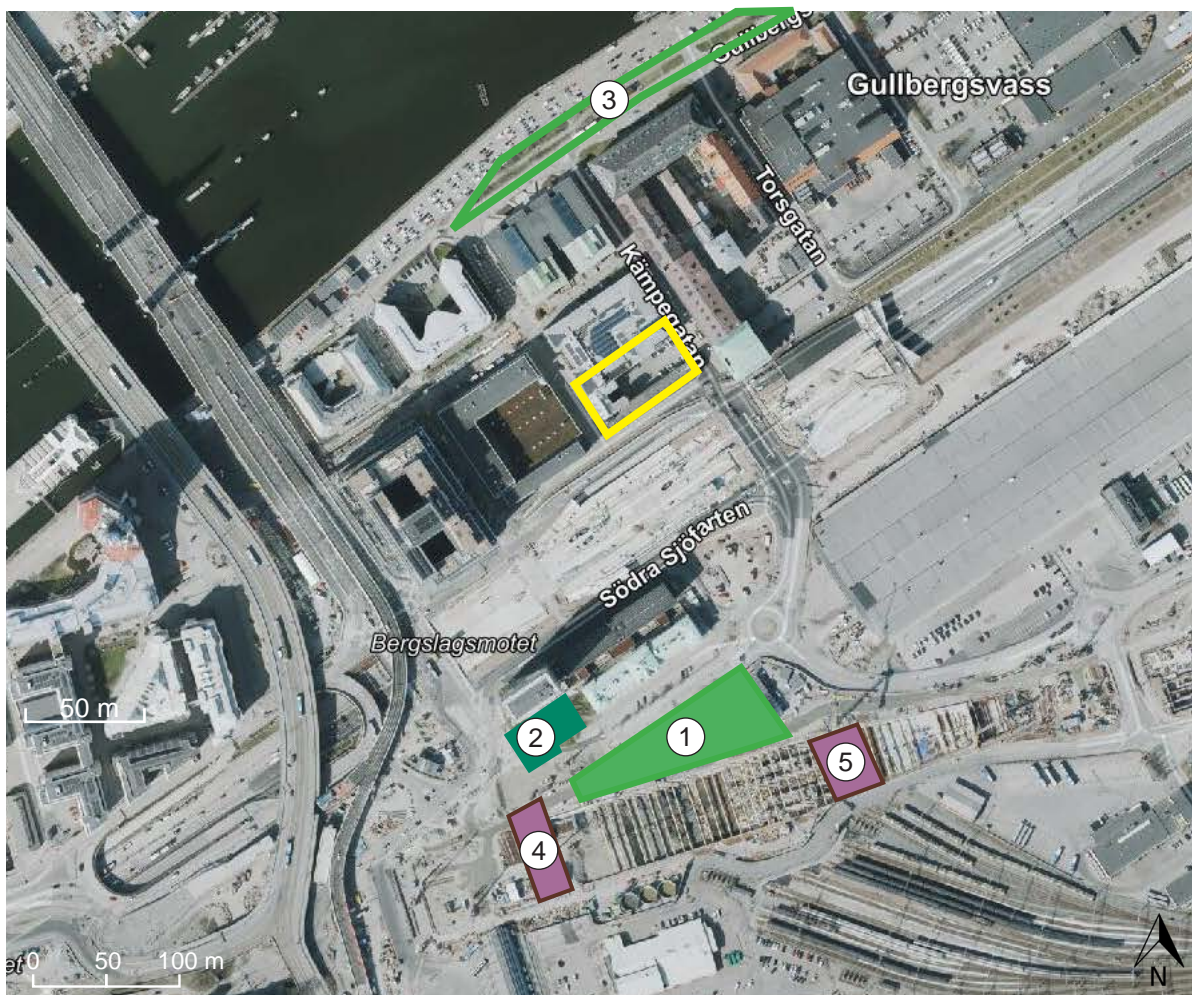
Nåbarhetsanalys - befintlig situation. Place syntax-analys över tillgång till bostadsnära park inom 300 meters gångavstånd från adresspunkter. Grönmarkerade ytor utgör bostadsnära parker och stadsdelsparker. Punkter utgör adresskoordinater (både bostäder och verksamheter).

Gröna punkter markerar tillgång till park inom 300 m, röda punkter markerar ej tillgång till park inom 300 m. Gula och orange punkter markerar viss brist, men kan påverkas genom vilken väg som väljs för att nå en park. Befintliga barriärer i form av större vägar/trafikleder och topografiska element ingår i analysen och påverkar tillgången till park då den räknar det faktiska gångavståndet, ej avståndet fågelvägen.

Blå streckad markering visar Centralenområdets avgränsning. Mörkblå markering visar ungefärligt planområde. Svart streckad linje visar tillgänglig gångväg från planområdet till närmsta stadsdelspark (Trädgårdsföreningen).

Planområdets grönstruktur

Efter 2027

Gul linje markerar ungefärligt planområde för detaljplan Kämpegatan.

Tillkommande allmän plats i samband med utbyggnad av pågående detaljplaner:

1. Utbyggd allmän plats park, "Bergslagsparken". Bostadsnära park på 0,4 ha. Ingår i detaljplan för Västlänken station Centralen, planerad utbyggnad 2026.
2. Rest av tidigare stationspark tillhörande Bergslagsbanans stationshus. Ligger på kvartersmark.
3. Befintligt grönstråk med gc-bana längs Gullbergs kaj.
4. Torgyta, "Västra stationstorget". Hårdgjord yta med visst inslag av vegetation. Ingår i detaljplan för Västlänken station Centralen.
5. Planerad torgyta, "Östra stationstorget". Hårdgjord yta med visst inslag av vegetation. Ingår i detaljplan för Västlänken station Centralen.

Tillkommande grönstruktur inom och i närheten av planområdet

I samband med utbyggnad av pågående och antagna detaljplaner och projekt i området kommer tillgången till grönytor i

planområdets närhet att öka. Det viktigaste tillskottet avseende tillgång till park kommer att vara utbyggnaden av den bostadsnära parken ”Bergslagsparken”, söder om planområdet. Ett antal torgytor kommer också att byggas i samband med Västlänkens färdigställande, som kan bidra med offentlig friyta och viss grönska.

Nåbarhet till park och naturområden

Tillgång till bostadsnära park

Enligt *Grönstrategi för en tät och grön stad* (2014) ska alla boende och verksamma i ett område ha tillgång till en bostadsnära park på minst 0,2 ha inom 300 m, utan att korsa större barriärer. Planområdet kommer efter utbyggnad av Bergslagsparken (ca år 2027) eventuellt ha tillgång till en bostadsnära park inom 300 m från planområdet om Götaledens överdäckning utformas med hänsyn till att överbrygga barriärer. Dock är Bergslagsparken hård belastad av samtliga detaljplaner i Centralenområdet och fler parker behöver tillkomma för att uppfylla behovet av parker och grönytor av hög kvalitet och robusthet. Eftersom det både är en kortare sträcka och en tillgängligare koppling till Kajstråket så bör detaljplanen bidra till att realisera Kajparken (utpekad i målbild 2040 för Centralenområdet) för att på ett tydligt sätt uppfylla målvärdet för bostadsnära park.

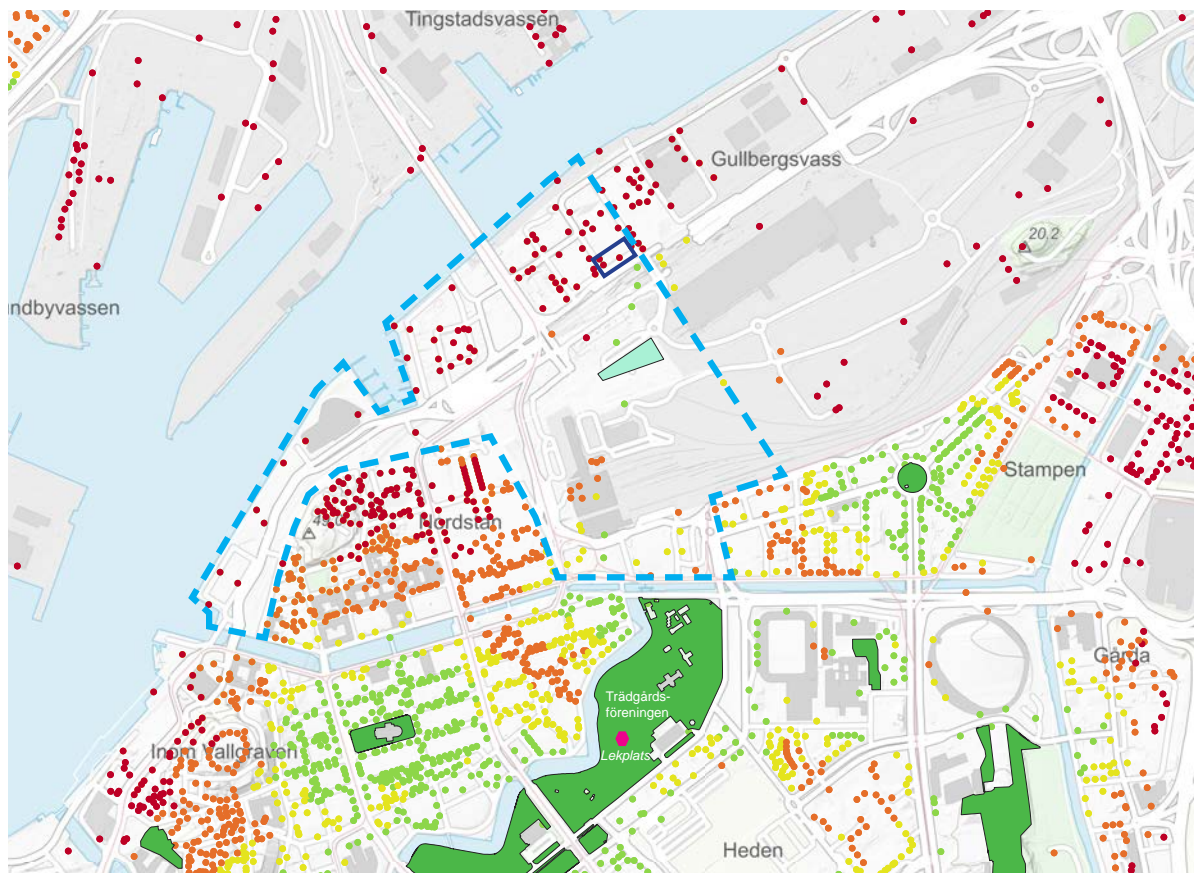
Tillgång till stadsdelspark

Enligt *Grönstrategi för en tät och grön stad* (2014) ska alla boende och verksamma i ett område ha tillgång till en stadsdelspark på minst 2 ha inom 1000 m. Trädgårdsföreningen kommer även efter år 2027 vara närmsta stadsdelspark från planområdet, och kopplingarna för fotgängare kommer att förbättras i takt med stadsutvecklingen. Planområdet når Trädgårdsföreningen inom precis 1000 m och uppfyller således målvärdet för tillgång till stadsdelspark.

Nåbarhet till lekplatser

Enligt park- och naturförvaltningens Riktlinje för lekplatser (2019) bör alla göteborgare ha tillgång till en mindre områdeslekplats inom 500 meters gångavstånd från bostaden utan att behöva korsa en större barriär. Likaså bör det finnas en större stadsdelslekplats inom 1000 meters gångavstånd från bostaden.

Det finns idag inga lekplatser inom 500 m från planområdet, och inga nya lekplatser planeras för närvarande inom detaljplanen eller i dess närområde. Planområdet uppfyller därför inte målvärdet avseende lekplatser. Dock innehåller detaljplanen inga bostäder vilket påverkar kraven att uppfylla målvärdet för tillgång till lekplatser.

Nåbarhetsanalys - efter utbyggnad av Bergslagsparken (ca 2027). Place syntax-analys över tillgång till bostadsnära park inom 300 meters gångavstånd från adresspunkter. Grönmarkerade ytor utgör bostadsnära parker och stadsdelsparker. Punkter utgör adresskoordinater (både bostäder och verksamheter).

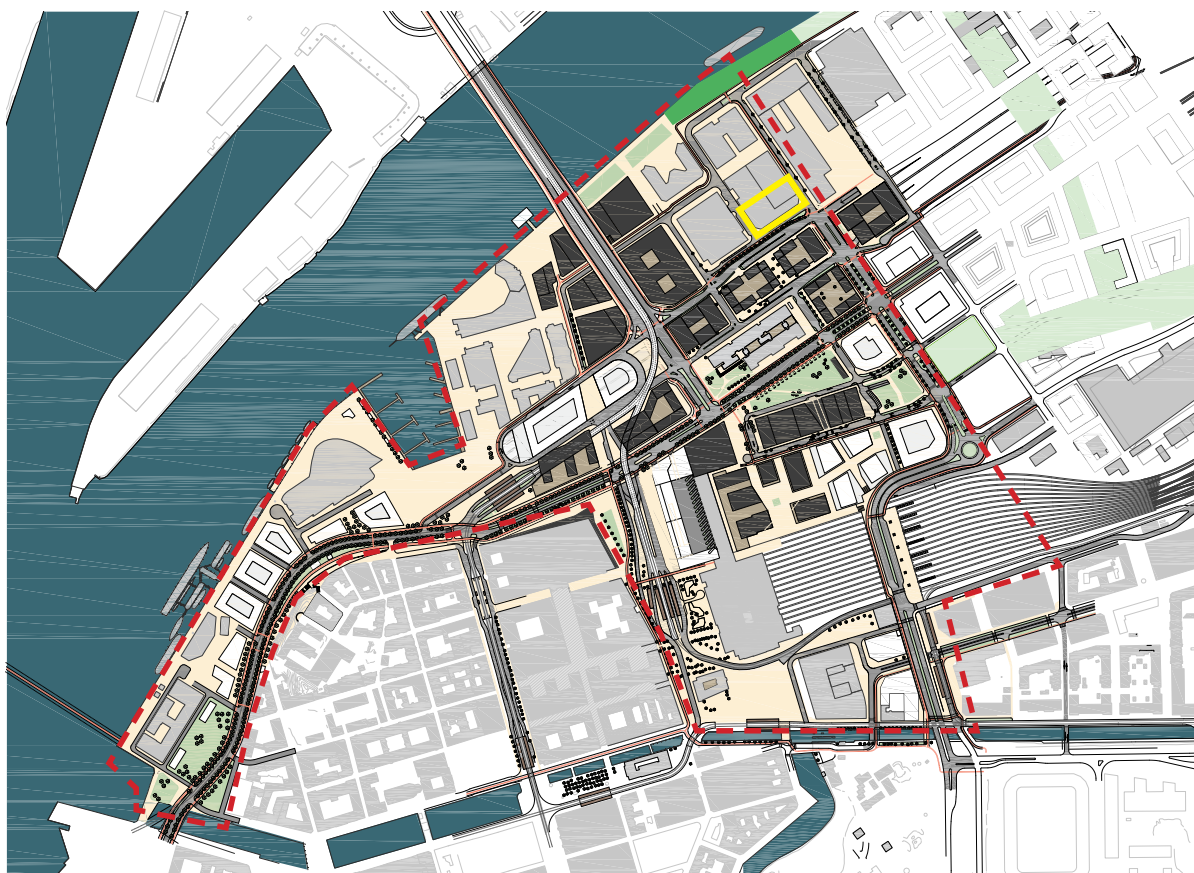
Gröna punkter markerar tillgång till park inom 300 m, röda punkter markerar ej tillgång till park inom 300 m. Gula och orange punkter markerar viss brist, men kan påverkas genom vilken väg som väljs för att nå en park.

Befintliga barriärer i form av större vägar/trafikleder och topografiska element ingår i analysen och påverkar tillgången till park då den räknar det faktiska gångavståndet, ej avståndet fågelvägen. I analysen ligger Götaleden fortfarande med som en barriär, varför tillgångsanalysen visar rött för planområdet trots att bostadsnära park kan nås inom 300 m fågelvägen.

Blå streckad markering visar Centralenområdets avgränsning. Mörkblå markering visar ungefärligt planområde.

Planområdets grönstruktur

Målbild 2040

Målbild för Centralenområdet år 2040, utkast från Stadsutvecklingsprogram 3.0 för Centralenområdet.

Röd streckad linje markerar avgränsning för Centralenområdet. Gul markering visar ungefärligt planområde för detaljplan Kilsgatan. Grön markering visar Kajparken, en utpekad bostadsnära park vid Gullbergs kaj.

Tillkommande grönstruktur inom och i närheten av planområdet

Inom ramen för Stadsutvecklingsprogram för Centralenområdet har en målbild för Centralenområdet år 2040 tagits fram. Denna visar på ett förslag för stadsutveckling med zoner för både exploatering och utveckling av allmän plats, exempelvis bostadsnära parker.

Målbilden pekar ut en ambition om att tillskapa en bostadsnära park vid Gullbergs strand, kallad Kajparken, för att försörja de nordöstra delarna av Centralenområdet med rekreativ parkyta. Planområdet för Kilsgatan är ett av de kvarter som på ett naturligt sätt skulle nyttja

Kajparken som rekreativ plats snarare än att ta sig söderut till mer befolkade parkytor vid Centralstationen.

Nåbarhet till park och naturområden

Tillgång till bostadsnära park

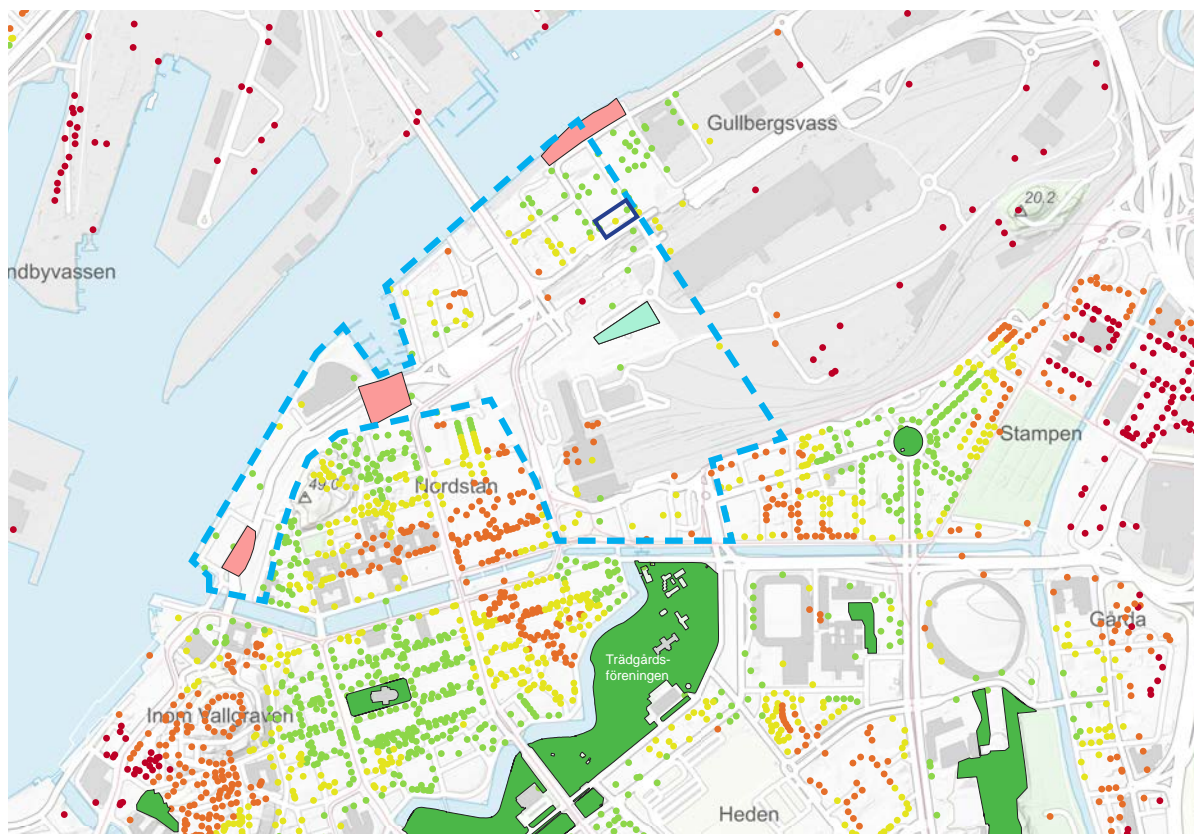
Enligt *Grönstrategi för en tät och grön stad* (2014) ska alla boende och verksamma i ett område ha tillgång till en bostadsnära park på minst 0,2 ha inom 300 m, utan att korsa större barriärer. Om målbilden realiserar och Kajparken kan byggas ut kommer detaljplan Kilsgatan tydligt uppfylla målvärdet om tillgång till bostadsnära park inom 300 m.

Tillgång till stadsdelspark

Enligt *Grönstrategi för en tät och grön stad* (2014) ska alla boende och verksamma i ett område ha tillgång till en stadsdelspark på minst 2 ha inom 1000 m. Inga nya stadsdelparker planeras för inom målbild 2040, och Trädgårdsföreningen kommer fortsatt vara närmsta stadsdelspark från planområdet. Planområdet når Trädgårdsföreningen inom precis 1000 m och uppfyller således målvärdet för tillgång till stadsdelspark.

Nåbarhet till lekplatser

Enligt park- och naturförvaltningens Riktlinje för lekplatser (2019) bör alla göteborgare ha tillgång till en mindre områdeslekplats inom 500 meters gångavstånd från bostaden utan att behöva korsa en större barriär. Likaså bör det finnas en större stadsdelslekplats inom 1000 meters gångavstånd från bostaden. Om fler parker tillskapas enligt målbilden för 2040 kan även lekplatser planeras in i anslutning till dessa. Detta skulle innebära att om Kajparken realiserar och en lekplats kan planeras i anslutning till denna kommer detaljplanen att uppfylla även målvärdet för tillgång till lekplats efter år 2040.

Nåbarhetsanalys - målbild 2040. Place syntax-analys över tillgång till bostadsnära park inom 300 meters gångavstånd från adresspunkter. Grönmarkerade ytor utgör bostadsnära parker och stadsdelsparker. Rödmarkerade ytor utgör planerade nya bostadsnära parker som idag inte ingår i aktiv planläggning. Punkter utgör adresskoordinater (både bostäder och verksamheter).

Gröna punkter markerar tillgång till park inom 300 m, röda punkter markerar ej tillgång till park inom 300 m. Gula och orange punkter markerar viss brist, men kan påverkas genom vilken väg som väljs för att nå en park. Befintliga barriärer i form av större vägar/trafikleder och topografiska element ingår i analysen och påverkar tillgången till park då den räknar det faktiska gångavståndet, ej avståndet fågelvägen.

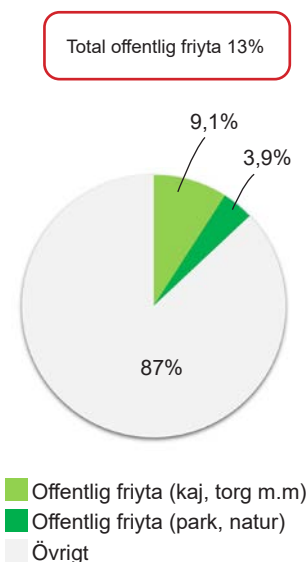
Blå streckad markering visar Centralenområdets avgränsning. Mörkblå markering visar ungefärligt planområde.

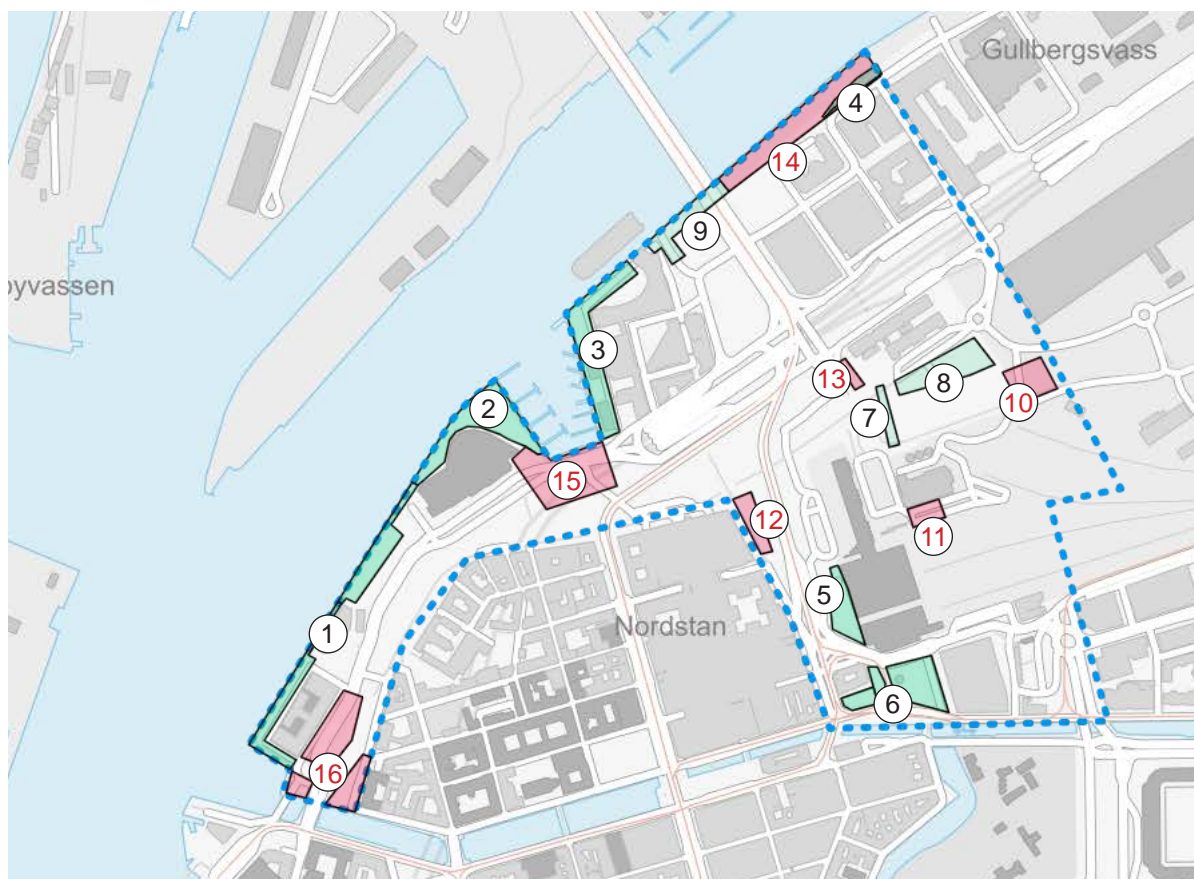
Detaljplanens påverkan på offentlig friyta

Inom detaljplanen för Kilsgatan ingår ingen allmän plats och detaljplanen bidrar inte på detta sätt till att påverka andelen offentligt tillgänglig friyta i Centralenområdet. Eftersom friytan behöver öka och alla projekt i området måste bidra med någon del, behöver således detaljplanen bidra till att höja andelen tillgänglig friyta genom att bekosta åtgärder utanför planområdet, förslagsvis ekonomiskt bidra till att realisera målbild 2040 och Kajparken.

Om målbilden för 2040 kan uppnås kan friyettillgången inom Centralenområdet öka till 13% varav tillgänglig grön friyta 3,9%. Detta lever fortfarande inte upp till riktvärdet om 15% friyta varav minst 5% av grön karaktär, men det är en avsevärd ökning från dagsläget.

Om enbart Kajparken realiseras inom målbild 2040 så stiger andelen friyta med 1,5%, varav hela parken räknas som grön friyta.

Offentlig plats fri från trafik (park, natur, torg, kaj) enligt målbild 2040:

PLATS	STORLEK	PLATS	STORLEK
1. Packhuskajen	ca 7200 m ²	9. Torgyta under Hisingsbron	ca 3300 m ²
2. Jussi Björlings plats	ca 6700 m ²	10. Östra stationstorget	ca 3000 m ²
3. Lilla Bommens kajtorg	ca 6800 m ²	11. Torg i Region city	ca 1200 m ²
4. Grönstråk Gullbergskaj	ca 1100 m ²	12. Torg vid Nordstan	ca 2000 m ²
5. Nils Ericssonsplatsen	ca 2500 m ²	13. Park vid Regionens hus	ca 650 m ²
6. Drottningtorget	ca 6000 m ²	14. Kajparken	ca 7500 m ²
7. Västra stationstorget	ca 1100 m ²	15. Kanaltorget	ca 8000 m ²
8. Bergslagsparken	ca 4600 m ²	16. Packhusplatsen	ca 7500 m ²

Centralenområdet, total markyta ca 523 000 m²

Slutsatser

Nåbarhet till park och naturområden

Tillgång till bostadsnära park

Planområdet kommer efter utbyggnad av Bergslagsparken (ca år 2027) eventuellt ha tillgång till en bostadsnära park inom 300 m från planområdet om Götaledens överdäckning utformas med hänsyn till att överbygga barriärer. Dock är Bergslagsparken hård belastad av samtliga detaljplaner i Centralenområdet och fler parker behöver tillkomma för att uppfylla behovet av parker och grönytor av hög kvalitet och robusthet. Eftersom det både är en kortare sträcka och en tillgängligare koppling till Kajstråket så bör detaljplanen bidra till att realisera Kajparken (utpekad i målbild 2040 för Centralenområdet) för att på ett tydligt sätt uppfylla målvärdet för bostadsnära park.

Tillgång till stadsdelspark

Planområdet har tillgång till stadsdelsparken Trädgårdsföreningen inom 1000 m och kopplingarna för fotgängare kommer att förbättras i takt med stadsutvecklingen. Planområdet uppfyller således målvärdet för tillgång till stadsdelspark.

Nåbarhet till lekplatser

Det finns idag inga lekplatser inom 500 m från planområdet, och inga nya lekplatser planeras för närvarande inom detaljplanen eller i dess närområde. Planområdet uppfyller därför inte målvärdet avseende lekplatser. Dock innehåller detaljplanen inga bostäder vilket påverkar kraven att uppfylla målvärdet för tillgång till lekplatser.

Om Kajparken inom målbild 2040 för Centralenområdet kan realiseras kan troligtvis en lekplats planeras i anslutning till denna vilket skulle innebära att detaljplanen på sikt kan uppfylla målvärdet för nåbarhet till lekplatser, oavsett bostadsinnehåll.

Tillgång till offentlig friyta

Inom detaljplanen för Kilsgatan ingår ingen allmän plats och detaljplanen bidrar inte på detta sätt till att påverka andelen offentligt tillgänglig friyta i Centralenområdet. Detaljplanen uppfyller på så sätt inte målvärdet för andel tillgänglig friyta.

Förslag på strategi

Målvärdet 15% offentlig friyta i Centralenområdet uppnås inte med hjälp av detaljplan för Kilsgatan, de planer som hittills pågår eller är färdigställda. Fler friytor behöver tillskapas, och framförallt gröna friytor i form av parker, men behovet kan inte lösas genom en enskild detaljplan. Dock bör varje detaljplan i Centralenområdet i den mån det är möjligt bidra till att fler friytor kan tillskapas inom Centralenområdet. Det är den sammanlagda planeringen av Centralenområdet som helhet som behöver bidra till att fler parker och friytor skapas, för att målvärdena avseende tillgång på park och andelen offentlig friyta ska kunna uppnås för hela Centralenområdet. Framförallt behöver fler gröna friytor tillskapas för att nå upp till målvärdet 5% av total markyta.

Eftersom friytan behöver öka och alla projekt i området måste bidra med någon del, behöver således även denna detaljplan bidra till att höja andelen tillgänglig friyta genom att bekosta åtgärder utanför planområdet, förslagsvis genom att ekonomiskt bidra till att realisera Kajparken utpekad inom målbild 2040. Att planen bidrar till att realisera Kajparken bidrar också till att detaljplanen på sikt tydligare kan uppfylla målvärdet avseende tillgång till bostadsnära park, samtidigt som mer högkvalitativa parkområden kan upprätthållas.

Föreslagen strategi för detaljplanen

Nyttja

- **Om möjligt Bergslagsparken (bostadsnära park)**
- **Trädgårdsföreningen (stadsdelspark)**

Utveckla (utanför planområdet)

- **Bidra till att kajstråket / Kajparken kan utvecklas som bostadsnära park och offentlig friyta**

Tillskapa (inom planområdet)

- **Gröna värden och vegetation inom övriga ytor**

Andelen träd och vegetation behöver öka inom Centralenområdet av en rad orsaker. Framförallt för att kunna erbjuda ekosystemtjänster

såsom vattenhantering, klimatreglering och bidra till en mänsklig skala. Genom att arbeta med gröna stråk och länkar även på platser som i sig inte kan räknas som friytor (ex. gata) kan miljön bidra till att det blir enklare att röra sig mellan parker, platser och målpunkter.

Ytterligare utredningar

- **Utreda och säkerställa hur detaljplanen ekonomiskt kan bidra till att realisera Kajparken vid Gullbergskaj. Eventuellt behöver ytterligare underlag tas fram för att exploateringsbidrag ska vara möjligt.**

Bilaga: Planeringsförutsättningar

Grönstrategi för en tät och grön stad

Grönstrategi för en tät och grön stad är en målbild för hur en önskvärd grönstruktur i Göteborg kan se ut och fungera.

Grönstrategin beskriver och sätter minsta mått på olika typer av gröna friytor, och klargör att alla boende och arbetande i Göteborg ska ha tillgång till parkmark inom 300 m från bostaden eller arbetsplatsen. Grönstrategin är ett planeringsdokument som ska ligga till grund för all planering i Göteborg.

Grönstrategins olika park- och naturtyper:

Typ av område	Närhet till bostad utan barriär	Storlek	Kvaliteter
Bostadsnära parker och naturområde Litet grönområde som används främst av boende och verksamma i omgivande kvarter	300 meter från bostad Inte korsa trafikleder, större vattendrag eller större nivåskillnader	Minst 0,2 hektar	Sociotopvärden: Vila, Mötesplats Varierat växt- och djurliv Grön oas/plats/park/natur
Stadsdelspark Park som framförallt besöks av de som bor i den omgivande stadsdelen	1 kilometer från bostad, 15 minuters promenad Inte korsa trafikleder, större vattendrag eller större nivåskillnader	Minst 2 hektar	Sociotopvärden: Vila, Mötesplats, Picknick, Sällskapslek, Promenad, Lek Variation i karaktär mellan närliggande stadsdelsparker Varierat växt- och djurliv Grön oas/plats/park/natur
Stadspark Mångfunktionell park som är så attraktiv att den lockar människor från hela Göteborg	30 minuter med kollektivtrafik	Tillräckligt stor och attraktiv för att rymma och locka många människor och tåla användning	Tydligt särpräglad karaktär Variation mellan olika stadsparker Rikt växt- och djurliv
Större natur- och rekreationsområde Stort naturområde med ett flertal biologiska och rekreativa värden	30 minuter med kollektivtrafik	Tillräckligt stor och attraktiv för att rymma och locka många människor och tåla användning	Tydligt särpräglad karaktär Rikt växt- och djurliv

Källa: Grönstrategi för en tät och grön stad, park- och naturförvaltningen, Göteborgs stad (2014)

Sociotopvärden

Sociotopvärden är ett sätt att beskriva kvaliteter på en plats, och vilka förutsättningar en park måste ha för att kunna inhysa en viss funktion. Sociotopvärden används som ett planeringsverktyg med syfte att skapa mångfunktionella parker och naturområden av hög kvalitet.

Stadens gröstruktur ska ha förutsättningar för att inhysa olika sociotopvärden. I följande tabell redovisas de sociotopvärden som ska finnas i en bostadsnära park respektive en stadsdelspark, och vilka fysiska förutsättningar detta kräver:

Kvaliteter (sociotopvärden)		Förutsättningar
BOSTADSNÄRA PARK	Vila	<ul style="list-style-type: none"> Lugn och ro Avkoppling Hämta kraft
	Mötesplats	<ul style="list-style-type: none"> Folkliv Umgås Titta på människor Ha möten
	Grön oas	<ul style="list-style-type: none"> Lummighet och/eller omslutande rumslighet Kontrast mot omgivningen
	Varierat växt- och djurliv	<ul style="list-style-type: none"> Många arter av växter och djur
		<ul style="list-style-type: none"> Större delen av parkytan understiger ljudnivå på 50 db
		<ul style="list-style-type: none"> Parken behöver vara minst 45 m bred Innehålla sittplatser Minst hälften av parkytan är solbelyst kl 12 vid vårdagsjämning Plan, öppen yta
		<ul style="list-style-type: none"> Huvudsakligen vegetationstäckt mark Parken behöver vara minst 45 m bred
		<ul style="list-style-type: none"> Variation av livsmiljöer både övergripande livsmiljöer, t.ex. lövskog, och ett småskaligare livsmiljöer, exempelvis grova träd med bohål. (Ett varierat växt- och djurliv kallas också en stor biologisk mångfald.
		Inom max 300 meter från bostad
STADSELSPARK	Picknick	<ul style="list-style-type: none"> Picknick Grilla Utflykt med fika
	Sällskapslek	<ul style="list-style-type: none"> Boule Kubb Brännboll
	Promenad	<ul style="list-style-type: none"> Promenera Vandra Strosa
	Lek	<ul style="list-style-type: none"> Lekplats eller fri lek Till exempel: åka lådbil, pulka, klättra, cykla, vattenlek
		<ul style="list-style-type: none"> Attraktiv plats Tillgängliga sittplatser
		<ul style="list-style-type: none"> Parken behöver vara minst 45 m bred Plan, öppen yta klippt gräs
		<ul style="list-style-type: none"> Underlag, tillgänglighet, variation? Minsta mått sammanhängande stråk 500 m Möjlighet till vila - sittplatser God orienterbarhet
		<ul style="list-style-type: none"> Tillrättalagd lek i form av lekredskap och/eller ej tillrättalagd lek i form av annat än lekredskap Plan yta och/eller ojämn terräng
		Inom max 1 kilometer från bostad

Källa: Stadsdelsvis Grönplan för Lundby, park- och naturförvaltningen, Göteborgs stad (2018)

Tillgänglig park och natur

Utöver fysisk närhet påverkas människors tillgång till park och natur av hur tillgängliga områdena är. Olika grupper av människor har olika behov och det är därför viktigt att planera för alla människors olika förutsättningar. Enligt Grönstrategins delstrategi 4.4.2 bör Göteborgs parker och naturområden i möjligaste mån vara tillgängliga och användbara för alla, där topografi är en viktig aspekt att ta hänsyn till.

Stadens grönområden har klassificerats i tre olika kategorier utifrån deras förutsättningar att rymma parkkvaliteter med avseende på tillgänglighet, både vad gäller angöring och vad gäller krav på relativt plana ytor för vistelsekvaliteter:

Kategori 1

Områden där i stort sett hela ytan har förutsättningar att fungera ur tillgänglighetssynpunkt. Större delen av ytan, minst 0,2 hektar, utgörs av en relativt plan yta. Ytor i denna kategori är oftast renodlade parkmiljöer, men kan skötas mer eller mindre intensivt.

Kategori 2

Områden som i delar har förutsättningar att fungera ur tillgänglighetssynpunkt men i andra delar är otillgängliga. Minst 0,2 hektar av ytan utgörs av en relativt plan yta. Dessa ytor är ofta hybrider mellan park- och naturmiljöer.

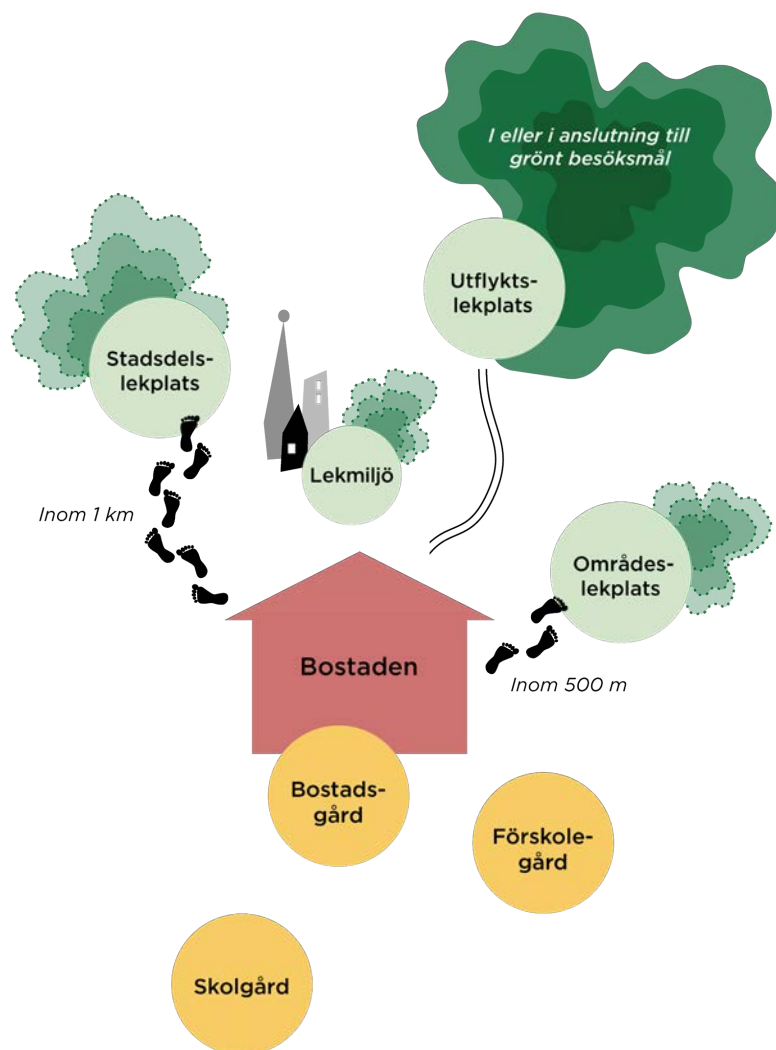
Kategori 3

Områden med begränsade förutsättningar att fungera ur tillgänglighetssynpunkt. Mindre delar bedöms kunna tillgängliggöras men detta kräver generellt större insatser. Ytor i denna kategori är generellt kuperade naturmarksområden eller extensivt skött parkmark med svår topografi. Notera att dessa områden kan ha stora rekreativa värden för dem som har möjlighet att nyttja dem.

Riktlinje för lekplatser

Park- och naturförvaltningens riktlinje för lekplatser ska ge vägledning för hur förvaltningen ska planera, sköta, förvalta och utveckla stadens lekplatser. Fem principer har tagits fram och ska ligga till grund för arbete med allmänna lekplatser och andra lekmiljöer. För att skapa en lekvänlig stad ska stadens lekplatser vara: nära; för alla; utvecklande och stimulerande; säkra samt hållbara.

Den allmänna lekplatsen är en viktig oas för barn och fyller en betydelsefull funktion som offentligt rum och mötesplats i staden. Alla i Göteborg ska ha nära till utomhuslek, framförallt genom allmänna lekplatser men också genom andra lekmiljöer.

Områdeslekplats

- Lekplats riktad främst till mindre barn.
- Bör finnas inom 500 meters promenad från bostaden utan att passera större barriär.
- Bör placeras i anslutning till park- eller naturmark.

Stadsdelslekplats

- Större lekplatser som besöks av de som bor i hela stadsdelen och är samlingsplats för alla åldrar.
- Bör finnas inom 1 km från bostad.
- Bör ligga i anslutning till park- eller naturmark, framförallt till stads- eller stadsdelsparker.

Utflyktslekplats

- Stora lekplatser som är unika, generationsövergripande och strategiskt belägna lek- och mötesplatser som är värda att ta sig till från hela staden.
- Ska placeras väl spridda över hela staden.
- Ska ligga i anslutning till grönt besöksmål för att dra nytta av och bidra till platsen.

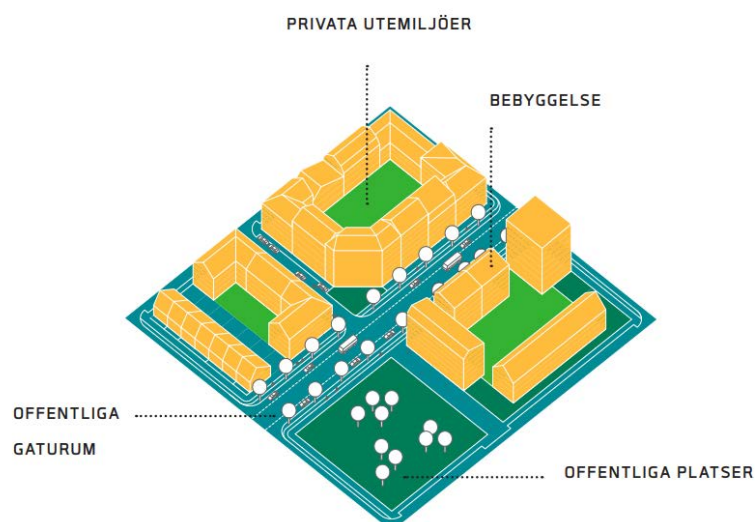
Källa: Park- och naturförvaltningens riktlinje för lekplatser (2019)

Offentlig friyta

I rapporten Mäta stad (Ståhle et al. 2016) beskrivs att: ”En stad behöver offentliga platser för grundläggande samhällsändamål som social integration, allmänna möten, platsidentitet, rekreation, naturupplevelser samt barns lek och utveckling. Dessa funktioner kan inte lösas på privat mark utan representerar allmänna värden som bara kan skapas i det offentliga rummet. Offentliga platser är till exempel torg, parker och naturområden. Dessa platser är i olika grad ytkrävande och i planeringen behöver mark avsättas.”

FN:s organ för boende och stadsbyggnadsfrågor, UN Habitat har studerat frågan och kommit fram till en rekommendation om minst 15% offentliga platser för att tillgodose behovet av torg, parker och naturområden. Rekommendationen är ett underlag till rapporten Mäta stad, till stadsbyggnadskontorets arbete med indikatorer för gestaltad livsmiljö och för park- och naturförvaltningens beslut om att de offentliga friytorna i fortsatt förtätning av staden bör utgöra minst 15% av den totala markytan.

Stadens byggstenar: offentliga platser, gaturum, privata utemiljöer

Källa: Mäta Stad (2016)

Samnyttjande av allmän plats park/natur

Park- och naturförvaltningen har ett inriktningsbeslut gällande samnyttjande av allmän plats park och natur. Samnyttjande är när samma markområde används för två eller flera olika ändamål, oftast vid olika tidpunkter på dygnet. Ett exempel på samnyttjande är när en yta som är planlagd för huvudändamålet park även ämnas att användas av en bestämd sekundäranvändare, exempelvis Kretslopp och vatten för funktionen dagvattenanläggning.

Nedan kriterier och tillhörande checklista ska användas för att bedöma om samnyttjande av allmän plats park eller natur är lämplig. För att kunna genomföra en lämplighetsprövning av samnyttjande i enskilt fall behöver området ha tillgång till minst 15 % offentlig friyta, utöver yta som diskuteras för samnyttjande. Om riktvärdet inte uppnås i det aktuella området behöver 15 % offentlig friyta först säkras innan samnyttjande kan utredas.

Samnyttjan allmän plats PARK/NATUR – kriterier

- Bedömning om samnyttjan ska göras i ett tidigt skede i samband med att ramarna sätts för tillgång offentlig plats.
- Samnyttjad yta ska utgöra max 30 % av aktuellt park/naturområde.
- Platsen är utformad och sköts för allmänt parkändamål inom park- och naturs budget i samråd med sekundäranvändare.
- Inget staket eller avgränsning som möjliggör låsning eller utestängning av besökare. (Staket kan uppföras för säkerhet)
- Inga byggnader eller faciliteter för annat än parkändamål
- De kvaliteter som samnyttjas är "ytqualiteter" eller plats-specifika kvaliteter. Exempel kan vara stora öppna ytor för spring och bollek, klätterträd eller buskar för lek, pulkabackar eller särskilda naturupplevelser. De lekvärden som tillgodoses hör framförallt hemma i "den vilda zonen" men även delar av den "vidlyftiga zonens lekvärden", såsom de beskrivs i dokumentet "Utemiljö vid förskolor i Malmö - ett verktyg för planering, utformning och bygglovgranskning" kan vara lämpliga att samnyttja på allmän plats
- Bedömning av lämplighet, omfattning av samnyttjan och ytanspråk görs i respektive aktuellt fall genom "Samnyttjan allmän plats – checklista Park- och natur" resp. sekundäranvändares checklista.

Samnyttjan allmän plats PARK/NATUR – checklista

Förutsättningar för användning av checklisten

- 15 % offentlig grönyta eller annan överenskommen siffra för området säkras utöver yta som diskuteras för samnyttjan.
- Användningen följer Samnyttjan allmän plats PARK/NATUR – kriterier

1. VAD? Önskemål

Vilka verksamheter? Viken omfattning? Var inom området?

2. OM? Övergripande lämplighet för området som helhet

Prövning lämplig utifrån nulägesanalys av friyta i området som helhet? Hur mycket friyta finns? Möjligt i föreslaget läge med tanke på kvalitet? Hur många skolor/förskolor nyttjar redan?

3. HUR? Förutsättningar för platsen

- Kvaliteter som kan samnyttjas
[bedömning av parkens karaktär, naturtyp/slittålighet]
- Kategori och storlek
[stadsdelspark, bostadsnära park, storlek etc]
- Möjlig avgränsning/zonering/materialitet
[hur skulle möjlig avgränsning kunna fungera i parken som helhet? Förutsättningar för gestaltning? Höjd? Rumsligt, material mm. Redovisas med skiss]
- Barnens avtryck/parkens uttryck
[i vilken omfattning är det möjligt för verksamheten att påverka platsen utifrån parkens karaktär/övrig användning]

HUR? Riskanalys

- Risk för slitage *[om användningsgrad fel]*
liten medel hög – motivera
- Risk för undanträngning *[av andra grupper]*
liten medel hög – motivera

4. FÖRSLAG

Samnyttjan lämplig *[grad av samnyttjan]* under förutsättning att.../Samnyttjan inte lämplig på grund av...

5. EKONOMISKA KONSEKVENSER

Samnyttjan enligt förslag innebär ökade driftkostnader med... xxx kr.
Motivera

Läs mer

- Göteborg stad (2014). *Grönstrategi för en tät och grön stad*
- Göteborgs stad (2019). *Park- och naturförvaltningens riktlinje för lekplatser*
- Stadsbyggnadskontoret (2021). *Indikatorer för en god gestaltad livsmiljö: stadsliv och förtätning*. [Anvisning]. Göteborg stad.
- Ståhle et al. (2016). *Mäta stad - en guide till forskningsdriven stadsbyggnad*. Stockholm: Spacescape.

